Ministerie van Buitenlandse Zaken

TER BESLISSING

Aan M
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Datum
18 augustus 2026

Onze referentie
BZ2631275

Opgesteld door
Bescherming persoonlijke levenssfeer

Uiterlijk bij
24 augustus 2026

Plandatum/Deadline Kamer
4 september 2026

Bijlage(n)
1

nota

Kabinetsappreciatie Commissie rechtsstaatrapport 2026

Aanleiding
Het op 17 juli jl. door de Commissie (CIE) gepubliceerde jaarlijkse rechtsstaatrapport.

Geadviseerd besluit
Uw akkoord met bijgevoegde kabinetsappreciatie van het CIE rechtsstaatrapport 2026.

Kernpunten
- De kabinetsappreciatie wordt opgesteld t.b.v. de jaarlijkse horizontale rechtsstaatdialoog in de RAZ (voorzien op 22 september a.s.) en bespreking van het NL landenhoofdstuk tijdens de RAZ in voorjaar 2027.
- De appreciatie wordt interdepartementaal afgestemd in de CoCo van 1 september en de MR van 4 september a.s. De appreciatie wordt ook ondertekend door de ministers van JenV, BZK, OCW en de staatssecretaris van JenV. De kabinetsappreciatie ligt parallel aan hen voor ter akkoord.
- In de kabinetsappreciatie gaat het kabinet in op de algemene ontwikkelingen in de EU-lidstaten (LS) van het CIE rechtsstaatrapport 2026 en i.h.b. op de situatie in HON en SLW. Ook gaat het kabinet in op het NL landenhoofdstuk, waarop JenV, BZK en OCW input hebben geleverd.
- De CIE constateert dat NL op alle aanbevelingen uit het rechtsstaatrapport van 2025 voortgang heeft geboekt. Er is aanzienlijke vooruitgang m.b.t. de arbeidsomstandigheden en personeelstekorten in het justitieel stelsel. Ook is er voortgang bij de uitvoering van de voorstellen van de Staatscommissie rechtsstaat ter versterking van een rechtsstaatcultuur.
- NL ontvangt in het rapport van 2026 twee aanbevelingen: 1) strengere transparantieregels inzake lobbyactiviteiten voor leden van regering en parlement invoeren; en 2) werkzaamheden m.b.t. handhaving van journalistieke normen door publieke media voortzetten, lopende de hervorming van de publieke media.
- De kabinetsappreciatie ziet niet op de rechtsstatelijke ontwikkelingen van de vier kandidaat-lidstaten (KLS) die in het rapport zijn opgenomen. In de jaarlijkse kabinetsappreciatie van het uitbreidingspakket eind 2026 zal daarop worden ingegaan.

Toelichting

CIE rechtsstaatrapport 2026

- Het CIE rechtsstaatrapport bevat een analyse van de rechtsstaat in de EU in brede zin over alle LS afzonderlijk en dit jaar voor de derde keer over vier KLS. Voor de LS zijn aanbevelingen opgenomen, voor de KLS niet.
- Het CIE rechtsstaatrapport legt alle LS/KLS langs dezelfde rechtsstaat meetlat aan de hand van 4 pijlers: justitiesysteem, anti-corruptiekader, mediapluriformiteit en *checks and balances*. In het rechtsstaatrapport 2026 is voor de tweede keer een interne markt-dimensie toegevoegd.
- In het rechtsstaatrapport 2026 merkt de CIE de intensieve hervormingsinspanningen van de nieuwe Hongaarse regering op. De CIE formuleert acht aanbevelingen die deels voortbouwen op de afspraken die met de CIE zijn gemaakt over de voorwaarden voor verkrijging van Europese financiering en het pakket aan maatregelen die zijn gepresenteerd door de HON regering op 9 juni jl.
- Bij SLW concludeert de CIE dat op meerdere aanbevelingen voortgang is gemaakt. Tegelijkertijd blijven er grote aandachtspunten, onder meer op het gebied van onafhankelijke media en het wetgevingsproces.
- Doel van het jaarlijkse CIE rechtsstaatrapport is om mogelijke rechtsstatelijke problemen in een vroeg stadium te detecteren en te voorkomen dat deze uitgroeien tot een schending van de rechtsstaat door middel van een constructieve dialoog met LS. Het toetredingsproces evenals het jaarlijkse uitbreidingspakket met de afzonderlijke landenrapportages en de daarin vastgestelde aanbevelingen blijven leidend voor de lopende toetredingsonderhandelingen met de KLS.

Rechtsstaatdialogen in de RAZ

- O.b.v. het CIE rechtsstaatrapport vinden vier keer per jaar rechtsstaatdialogen plaats in de RAZ: naast de horizontale rechtsstaatdialogen over de algemene trends in de EU en de vier KLS, vinden drie landenspecifieke rechtsstaatdialogen plaats waar vier LS per keer worden besproken (geen bespreking van KLS). Deze landenspecifieke rechtsstaatdialogen zijn gebaseerd op de landenhoofdstukken van het rechtsstaatrapport.
- Tijdens de RAZ van 22 september a.s. vindt de jaarlijkse horizontale rechtsstaatdialoog plaats. De vier KLS (Albanië, Montenegro, Noord-Macedonië en Servië) zijn bij deze discussie aanwezig.
- Tijdens de RAZ van 19 november a.s. staat de eerstvolgende landenspecifieke rechtsstaatdialoog met CYP, HON, LIT, LUX op de agenda. Daaraan voorafgaand vindt tijdens de RAZ van 13 oktober a.s. ook een stand van zaken bespreking van de artikel 7-procedure tegen HON plaats.